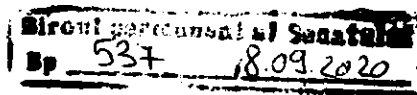
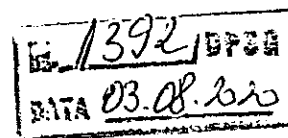

PRIM MINISTRU

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la *propunerea legislativă pentru modificarea art. 1 din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2017 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative*, inițiată de domnul senator PSD Liviu-Marian Pop (Plx. 421/2020).

I. Principalele reglementări

Inițiativa legislativă are ca obiect de reglementare abrogarea art. 1 alin. (1) pct. 37 din *Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul eliminării obligației declarării averilor și intereselor de către președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale.

II. Observații

1. Practic, prin inițiativa legislativă este propusă o restrângere a sferei de competență a Agenției Naționale de Integritate, președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale urmând să nu mai depună declarații de avere și de interese și să nu mai poată fi verificați cu privire la respectarea regimului incompatibilităților a conflictelor de interese sau evaluarea averii.

Această măsură de restrângere a categoriilor de persoane care urmează să depună declarații de avere și de interese nu respectă *principiul proporționalității*, unul dintre principiile politicii comunitare. Conform acestui principiu orice măsură luată, trebuie să fie adecvată, necesară și corespunzătoare scopului urmărit. Astfel, restrângerea incidenței dispozițiilor *Legii nr. 176/2010* nu corespunde scopului pentru care a fost înființată Agenția Națională de Integritate.

Scopul Agenției, așa cum este reglementat la art. 8 din *Legea nr. 176/2010*, este asigurarea integrității în exercitarea demnităților și funcțiilor publice și prevenirea corupției instituționale, prin exercitarea de responsabilități în evaluarea declarațiilor de avere, a datelor și informațiilor privind averea, precum și a modificărilor patrimoniale intervenite, a incompatibilităților și a conflictelor de interese potențiale în care se pot afla persoanele prevăzute la art. 1, pe perioada îndeplinirii funcțiilor și demnităților publice.

Prin urmare, în momentul adoptării *Legii nr. 176/2010*, legiuitorul a avut în vedere anumite categorii de persoane care ocupă anumite categorii de funcții și căroră, în mod firesc, le revine obligația de a respecta regimul juridic al incompatibilităților și conflictelor de interese și de a depune declarații de avere și de interese.

De asemenea, potrivit *principiului transparenței*, care guvernează activitatea desfășurată, direct sau indirect, în sectorul public, obligația legală de declarare a averii și a intereselor de către președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale este conformă spiritului *Constituției României, republicată*, federațiile și confederațiile sindicale luând parte la procesul de luare a deciziei publice în domenii de mare interes pentru România.

Astfel, apreciem că asigurarea exercitării funcțiilor și demnităților publice în condiții de imparțialitate, integritate, transparență trebuie să

privească și în viitor activitatea federațiilor și confederațiilor sindicale, care reprezintă interesele personalului din sectorul public.

Amintim faptul că, potrivit art. 1 alin. (1) punctul 34 din *Legea nr.176/2010*, au obligația declarării averii și a intereselor „membrii consiliilor de administrație, ai consiliilor de conducere sau ai consiliilor de supraveghere, precum și persoanele care dețin funcții de conducere în cadrul regiilor autonome de interes național sau local, companiilor și societăților naționale sau, după caz, societăților comerciale la care statul sau o autoritate a administrației publice locale este acționar majoritar sau semnificativ”, în calitate de reprezentanți ai patronatelor, parteneri de dialog social ai sindicatelor.

În cazul analizat, legiuitorul a urmărit o mai bună exercitare a calității de președinte, vicepreședinte, secretar și trezorer al federațiilor și confederațiilor sindicale, reprezentante ale unor mase mari de salariați, prin apărarea unor principii morale la care să se raporteze societatea, la un moment dat.

Potrivit art. 1 alin. (2) din *Legea 248/2013*¹, „*Consiliul Economic și Social este instituție publică de interes național, tripartită, autonomă, constituită în scopul realizării dialogului tripartit la nivel național dintre organizațiile patronale, organizațiile sindicale și reprezentanți ai asociațiilor și fundațiilor neguvernamentale ai societății civile*”. Iar potrivit art. 2 alin. (1) din același act normativ, „*Consiliul Economic și Social este consultat obligatoriu asupra proiectelor de acte normative inițiate de Guvern sau a propunerilor legislative ale deputaților ori senatorilor. Rezultatul acestei consultări se concretizează în avize la proiectele de acte normative*”.

De asemenea, potrivit art. 5 din același act normativ, „*Consiliul Economic și Social exercită următoarele atribuții:*

a) *avizează proiectele de acte normative din domeniile de specialitate prevăzute la art. 2 alin. (2), inițiate de Guvern, precum și propunerile legislative ale deputaților și senatorilor, invitând inițiatorii la dezbaterile actelor normative;*

b) *elaborează, la solicitarea Guvernului, a Parlamentului sau din proprie inițiativă, analize și studii privind realitățile economice și sociale;*

c) *semnalează Guvernului sau Parlamentului apariția unor fenomene economice și sociale care impun elaborarea unor noi acte normative*”.

¹ privind organizarea și funcționarea Consiliului Economic și Social, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Prin urmare, organizațiile sindicale sunt implicate în mecanismul de adoptare legislativă, Consiliul Economic și Social avizând obligatoriu proiectele de acte normative din domeniul său de competență.

Cu atât mai mult cu cât federațiile și confederațiile sindicale contribuie la emiterea de acte normative și luând parte efectiv la procesul de luare a deciziei publice este necesară obligația legală a declarării averii și intereselor de către președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale și, totodată, conformă cu *Constituția României*.

2. Totodată, menționăm și *Decizia Curții Constituționale a României nr. 1043/2012*² care a statuat:

„Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale, instituirea obligației de declarare a averii și intereselor este justificată de necesitatea prevenirii faptelor de corupție de către anumite categorii de personal individualizate de legiuitor (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 1.082 din 8 septembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 659 din 3 octombrie 2009, și Decizia nr. 1.458 din 9 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 58 din 24 ianuarie 2011).

În același timp, Curtea precizează că, așa cum a statuat în jurisprudența sa, situația diferită în care se află anumite categorii de cetățeni impune și tratamentul juridic diferențiat al drepturilor și obligațiilor acestora (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 130 din 4 iulie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 392 din 22 august 2000).

În aceste condiții, Curtea reține că soluția legislativă potrivit căreia președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale au obligația declarării averii și a intereselor este pe deplin justificată, legiuitorul fiind liber să instituie obligații suplimentare în sarcina celui personal care desfășoară o activitate de o anumită natură și importanță în sectorul public.

Astfel, situația deosebită în care se află președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale este determinată de atribuțiile ce le revin în asigurarea îndeplinirii rolului

² referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (1) pct. 37 din Legea nr. 176/2010 privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative.

sindicatelor, prevăzut în teza a doua a art. 9 din Constituție, și anume apărarea drepturilor și promovarea intereselor profesionale, economice și sociale ale membrilor lor.

În raport cu aceste considerente, Curtea constată că reglementarea criticată nu conține dispoziții discriminatorii în sensul art. 16 alin. (1) din Constituție și nu limitează în vreun fel dreptul de asociere în sindicate, ci creează premisele necesare pentru a asigura exercitarea eficientă a funcțiilor de conducere în cadrul federațiilor și confederațiilor sindicale, în condiții de imparțialitate, integritate și transparență, proprii unui stat de drept, democratic și social".

3. Curtea Constituțională a arătat că importanța și necesitatea reglementărilor în materia combaterii corupției și promovării integrității în sectorul public, în cadrul sistemului normativ național, reprezintă răspunsul la o cerință reală a societății românești și o componentă de bază a dialogului României cu partenerii săi europeni, în cadrul procesului de evaluare a modului de îndeplinire a obligațiilor asumate de aceasta ca stat membru al Uniunii Europene (*Decizia nr. 536/2016*).

Cu privire la integritatea în funcția publică, instanța constituțională a dezvoltat o amplă jurisprudență, reținând că exercitarea funcțiilor și demnităților publice trebuie să se realizeze în coordonatele statului de drept, care "presupune, pe de o parte, capacitatea acestuia de a asigura cetățenilor servicii publice de calitate și de a crea premisele pentru încrederea cetățenilor în instituțiile și autoritățile publice. Aceasta presupune obligația statului de a impune standarde etice și profesionale în special celor chemați să îndeplinească activități ori servicii de interes public și, cu atât mai mult, celor care îndeplinesc acte de autoritate publică, adică pentru acei agenți publici sau privați care sunt investiți și au abilitatea de a invoca autoritatea statului în îndeplinirea anumitor acte sau sarcini. Statul este dator să creeze toate premisele - iar cadrul legislativ este una dintre ele - pentru îndeplinirea funcțiilor statului de către profesioniști care îndeplinesc criterii profesionale și de probitate morală" (*Decizia Curții Constituționale nr. 582 din 20 iulie 2016*).

Standardele de integritate se constituie într-un element component al statului de drept și al democrației constituționale, valori supreme în cadrul unei societăți democratice, consacrate la nivel constituțional de art. 1 alin.(3) și alin. (4). (*Decizia nr 32/2018*).

Curtea a reținut că obligația declarării averilor și intereselor de către aleșii locali reprezintă opțiunea legiuitorului justificată de necesitatea prevenirii faptelor de corupție de către aceste categorii de persoane, individualizate de legiuitor, în considerarea funcțiilor publice pe care le îndeplinesc și nu poate fi caracterizată ca o restrângere a exercițiului drepturilor sau al unor libertăți consacrate în *Constituție* (a se vedea, în acest sens, *Decizia nr. 1.458 din 9 noiembrie 2010*).

Art. 1 alin. (1) pct. 37 prevede obligația declarării averilor și intereselor de către președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale. Astfel, obligația declarării averilor nu revine tuturor membrilor de sindicat, ci doar anumitor categorii de membri, respectiv acelor care ocupă funcții de conducere eligibile în cadrul organizațiilor sindicale. De asemenea, nu orice membru care ocupă o funcție de conducere eligibilă în organizații sindicale are această obligație, ci doar președinții, vicepreședinții, secretarii și trezorerii federațiilor și confederațiilor sindicale.

Statutul membrilor organelor de conducere ale organizațiilor sindicale este diferit de statutul restului membrilor. Astfel, potrivit art. 9 din *Legea dialogului social nr. 62/2011, republicată, cu modificările și completările ulterioare*, membrilor organelor de conducere alese ale organizațiilor sindicale li se asigură protecția legii contra oricăror forme de condiționare, constrângere sau limitare în exercitarea funcțiilor lor. Conform art. 34 din aceeași lege, membrii aleși în organele executive de conducere ale organizațiilor sindicale, personalul de specialitate și administrativ din aparatul acestora pot fi salarizați din fondurile organizațiilor sindicale.

Art. 35 alin. (1) din aceeași lege prevede că "*Membrii aleși în organele executive de conducere ale sindicatului care lucrează nemijlocit în unitate în calitate de angajați au dreptul la reducerea programului lunar de lucru cu un număr de zile destinate activității sindicale, negociate prin contractul sau acordul colectiv de muncă la nivel de unitate, fără obligația angajatorului de a plăti drepturile salariale pentru aceste zile*".

De asemenea, potrivit art. 76 din lege:

"Consiliul Național Tripartit are următoarea componență:

a) președinții confederațiilor patronale și sindicale reprezentative la nivel național;

b) reprezentanți ai Guvernului, desemnați prin decizie a primului-ministru, cel puțin la nivel de secretar de stat, din fiecare minister, precum

și din alte structuri ale statului, conform celor convenite cu partenerii sociali;

c) reprezentantul Băncii Naționale a României, președintele Consiliului Economic și Social și alți membrii conveniți cu partenerii sociali”.

În consecință, prin raportare la atribuțiile exercitate de către categoriile de persoane menționate la art. 1 alin. (1) pct. 37 din *Legea nr. 176/2010* și la jurisprudența Curții Constituționale mai sus menționată, apreciem că abrogarea obligației acestor categorii de persoane de depunere a declarațiilor de avere și interese poate constitui o diminuare a standardelor de integritate, ca element component al statului de drept, contrar art. 1 alin. (3) din *Legea fundamentală*.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate la pct. II, **Guvernul nu susține adoptarea acestei inițiative legislative.**

Cu stimă,

Lucian ORBAN
PRIM-MINISTRU

Domnului deputat **Ion-Marcel CIOLACU**

Președintele Camerei Deputaților